

Arjen Sevenster, **De wind van morgen**

Haarlem, In de Knipscheer, 2020

ISBN 978 90 6265 764 3

Hoe verder te leven, als je hoort dat je een dodelijke ziekte onder de leden hebt? Als geestelijk verzorgers ontmoeten we vaak mensen in een dergelijke situatie, soms lamgeslagen, soms strijdlustig, vaak slingerend tussen hoop en vrees. Arjen Sevenster is zo iemand. Na de diagnose uitgezaaide prostaatkanker die hem en zijn dierbaren natuurlijk door elkaar schudt, beseft hij dat het leven doorgaat. Zijn eigen leven en ook dat van zijn naasten. Ja, dat hun leven doorgaat – ook als hij er zelf niet meer zal zijn. Weliswaar vestigt de ziekte ‘als een oude oom die bij ons is ingetrokken’ geregeld de aandacht op zich, maar aanvankelijk is dat vooral in de dagen rond de chemokuren en doktersafspraken en wanneer pijn en bijwerkingen opspelen. Als ondanks behandeling, pijnbestrijding, second opinion en experimentele kuur het net zich langzaam sluit, is de dood ‘van een verre vriend (...) een goede buur geworden, die van ons huis de sleutel heeft.’

De wind van morgen is een reeks bewerkte e-mailberichten die de auteur gedurende twee jaar ziek-zijn verstuurd naar mensen die met hem meeleeften. Ze zijn steeds geschreven naar aanleiding van een chemokuur of een controlebezoek en ze lezen als een bereflecteerd dagboek van een leven dat zich bewust is van het naderende einde.

Sevenster is een bedachtzame, filosofisch ingestelde man met een gevoelige spirituele antenne, gevormd door een jeugd in een humanistisch gezin en een grote liefde voor Japan, waar hij zich in het zenboeddhisme verdiept heeft. Daarmee tast hij in voortdurende zelfreflectie af wat hij beleeft aan wat hij meemaakt, wat zich in zijn innerlijk roert en wat dat betekent. Zo wordt het stuurloos zwalken tussen berusting en huiver een soort laveren tussen onzekerheid en aanvaarding ('go with the flow'). Associërend met herinneringen en met Bijbelse en boeddhistische beelden en verhalen, weemoedig en met een droge humor, scheidt hij steeds weer even

afstand tussen de emotie van het moment en de beschouwing.

Zijn poëtische blik ontdekt metaforen die meer zeggen dan objectieve taal: '(...) denk ik aan de in mijn botten uitgewaaierde cellen eerder als kwajongens die niet weten wat ze doen, dan als terroristen die ik te vuur en te zwaard moet bestrijden'. Zo rijgt Sevenster zijn ervaringen aan een als een ketting, waarvan zijn gedichten wel de mooiste parels zijn. In die gedichten vat hij ervaringen samen en zet die in het licht, waarvan hij op dat moment weet dat het zijn eigen leven omvat. Wanneer hij nog mag meemaken dat zijn tweede dichtbundel (*Bloemen in de regen*) verschijnt, wekt dat een grote innerlijke vrede: 'Ziehier mijn nalatenschap. (...) Vanuit deze rust is het moeilijk schrijven: steeds als ik mijn pen naar het papier breng, vervliegen de woorden en blijft het papier onbeschreven.'

De onrust jaagt het schrijven aan, het denken, het zoeken naar evenwicht, naar het overstijgen van de zich altijd opdringende vraag 'Wat als ...?', tot een leven in het hier en nu – want 'de wind van morgen' waait pas morgen, luidt een Japans gezegde – en aanvaarden 'wat is'. Dat is het aangrijpende aan deze kroniek: dat je niet alleen over deze lucide momenten leest, maar ook het vloeken hoort en de wanhoop. De liefde van Arjen voor zijn vrouw Lydia, voor hun kinderen en kleinkinderen en vrienden. De kracht die dat geeft en het verdriet dat daar onontkombaar bij hoort. En de talloze malen dat 'de wereld weer een hand uitsteekt'. En de berusting wanneer hij Vasalis citeert 'dat wij om het bestaan niet wenen moeten'.

Waarom is dit boek iets voor geestelijk verzorgers? Al lezend dacht ik geregeld: wat zorgt die man goed voor zijn ziel! Alleen al om die inspiratie, dus. En omdat het een prachtig voorbeeld is van een concreet mens die zin zoekt in wat zinloos lijkt en die beschrijft hoe hij dat ook geregeld vindt, door te zorgen dat hij niet samenvalt met zijn ziekte en door een open oog en hart te cultiveren voor wat hem goed doet.

Frans Bossink is geestelijk verzorger bij het Spaarne Gasthuis te Haarlem-Hoofddorp. E-mail: fbossink@spaarnegasthuis.nl.